

Mottagare
Regionstyrelsen

Bidragsöversyn kultur och fritid

Förslag till beslut

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktige

- Regionfullmäktige antar det reviderade dokumentet "Regler för stöd på kultur- och fritidsområdet" att gälla från 2023-06-01.

Regionstyrelsens beslut

- Regionstyrelseförvaltningen får i uppdrag att inkomma med beskrivning av ekonomiskt behov och förslag till resurssättning till regionstyrelsens möte 2023-04-26.

Sammanfattning

Dokumentet *regler för stöd på kultur- och fritidsområdet* har bearbetats i linje med synpunkter från allmänheten samt politiska remissyttranden. Dokumentet har kompletterats med förtydliganden gällande kulturarvsaktörer och studieförbund samt en skrivning om kulturens egenvärde.

Med bakgrund av kraven i demokrativillkor för bidrag till civilsamhället, diskrimineringslagstiftningen samt minoritetslagen föreslås en skärpning av formuleringen kring stödgivning gällande religiösa och partipolitiska föreningar samt komplettering av demokrativillkoren enligt nedan:

Stöd ges inte till religiösa och partipolitiska föreningar.

Stödmottagare ska tillse att ingen i verksamheten missgynnas eller kränks till följd av kön, könsöverskridande identitet, etnisk tillhörighet, politisk tillhörighet, religions- eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och/eller ålder. Möjlighet finns dock för främjande, dvs positiv särbehandling, av nationella minoriteter.

Förvaltningen gör bedömningen att förändringen följer lagar och rekommendationer samt innebär en tydlig gränsdragning för vad kultur- och fritidsavdelningens stödgivning ska hantera. Regler och ansvar för stöd till politiska ungdomspartier ligger under regionstyrelseförvaltningen och påverkas inte av regler för stöd på kultur- och fritidsområdet. Gällande förändringen för religiösa föreningar kvarstår möjlighet att ge stöd till scoutverksamhet utan religiös huvudman. Det är också möjligt att ge kulturorganisationer och fria professionella kulturskapare stöd för arrangemang som hålls i kyrkorum, så länge verksamheten inte innehåller konfessionella inslag.

I det reviderade förslaget till regler för stöd på kultur- och fritidsområdet har justeringar gjorts utifrån önskemål om ökad tydlighet, t ex att införa rubriknummer och språkliga förtydliganden. Rutiner för återrapportering, utvärdering och återkoppling till politiken beskrivs i dokumentet *riktlinjer för stödgivning på kultur- och fritidsområdet*. Utifrån sistnämnda dokument kommer rutiner och bedömningsmallar att utformas under våren 2023.

Dokumentet föreslås börja gälla från 2023-06-01.

Bedömningen är att förslaget svarar väl mot tvärgående perspektiv. Dock gäller detta ärende inte resurssättning av stödgivningen och förvaltningen begär därför i uppdrag att beskriva resurssättning och behov.

Ärendebeskrivning

Bidragsöversynen på kulturens område har resulterat i ett förslag till regler för stöd på kultur- och fritidsområdet, vilket har utlysts på öppen remiss under december. Under ett arbetsmöte 220113 med kultur- och fritidsberedningen redovisades remissvaren och beaktades av gruppen. Därefter har dokumentet *regler för stöd på kultur- och fritidsområdet* bearbetats i linje med remissvar samt politisk återkoppling. Det reviderade dokumentet (bilaga 1) föreslås nu fastställas att gälla från och med 2023-06-01.

Remissyttranden från allmänheten

Från allmänheten inkom tjugo svar. De förslag till förbättringar som lyftes var i korthet:

- Det saknas en skrivning om kulturens egenvärde.

Målformuleringarna ger en instrumentell bild av stödgivningen.

- Det är otydligt vilka stöd som kan sökas av kulturarvsaktörer samt vad som gäller för stöd till studieförbund.

Det politiska arbetsmötet 230113 ombad förvaltningen att komplettera dokumentet med en skrivning om kulturens egenvärde. Förslag till komplettering:

Grunden för stödgivningen är kulturens egenvärde. Stödgivningen möjliggör konstnärligt skapande samt bevarande, tillgängliggörande och utveckling av kulturarvet. Stödgivningen ska bidra till att människor på Gotland har möjlighet att ta del av ett rikt och mångsidigt kulturutbud samt att kulturen återspeglar den stora mångfald som präglar dagens samhälle.

För att tydliggöra vilka stöd som omfattar området kulturarv, har en definition på "kulturområde" tillkommit:

Kulturområde: Sammanfattande begrepp för samtliga konstformer och kulturarv. Exempel på kulturområden kan vara cirkus, dans, bildkonst, film, form, foto, kulturarv, litteratur, musik, slöjd, spel, teater m fl.

Det remissyttrande som sexton kyrkoförsamlingar stöttade gällde en förändring av den föreslagna skrivningen i allmänna bestämmelser: *"Stöd ges inte till verksamhet som har ett religiöst eller partipolitiskt syfte."* En mildare skrivning föreslogs (*"en religiös förening kan beviljas bidrag för verksamhet som huvudsakligen inte har religiösa inslag"*) med hänvisning till att exempelvis ungdoms-, kultur-, scout- och lägerverksamhet endast har vissa konfessionella inslag.

Under arbetsmötet 230113 med kultur- och fritidsberedningen diskuterades frågan med bakgrund i lagstiftning och rekommendationer samt konsekvens- och omvärldsanalys. Efter utredningen demokrativillkor för bidrag till civilsamhället (SOU 2019:35) har kompletteringar gjorts av lagtexterna, vilka gäller från 230101. I samband med utredningen togs en vägledning fram för handläggning av stödgivning. I denna står bland annat: *"Demokrativillkoret ska säkerställa att en organisation som har en verksamhet som strider mot samhällets grundläggande värderingar om respekt för alla människor lika värde och enskildas grundläggande fri- och rättigheter inte beviljas bidrag."* Lagstiftningen kräver att bidrag inte får lämnas till en organisation om den eller någon av dess företrädare, inom ramen för verksamheten, 1. utövar våld, tvång eller hot eller på annat otillbörligt sätt kränker den enskildes grundläggande fri- och

rättigheter, 2. diskriminerar eller på annat sätt bryter mot principen om alla människors lika värde, 3. rättfärdigar, främjar eller uppmanar till sådana ageranden som anges i 1 eller 2, eller 4. motarbetar det demokratiska styrelseskicket. Verksamheter som får offentliga stöd ska också följa diskrimineringslagstiftningen, dvs kunna garantera att ingen i verksamheten missgynnas eller kränks till följd av kön, könsöverskridande identitet, etnisk tillhörighet, politisk tillhörighet, religions- eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och/eller ålder (undantag kan göras för nationella minoriteter). Hänsyn bör även tas till minoritetslagen. Om en organisation har agerat på ett sätt som inte är förenligt med demokrativillkoren, t ex genom skrivningar i stadgar, verksamhetsberättelse, verksamhetsplan, på en webbplats eller i andra dokument från organisationen, får bidrag inte lämnas.

Utifrån lagstiftningen gör kommuner och regioner olika bedömningar, dels för sitt regelverk och dels för hanteringen. Mildare regler kräver hårdare uppföljning. Rekommendationen i vägledningen för demokrativillkoren är att ett demokrativillkor måste vara tydligt formulerat, för att den som ansöker om bidrag och den som beslutar om bidraget på förhand ska veta vilka krav som ställs. Frågan om vad som ska finansieras av kultur- och fritidsavdelningens stödgivning respektive av t ex nationella stöd till trossamfund lyftes också i diskussionen. En mildare skrivning kan öppna upp för att helt nya organisationer söker stöd. Exempelvis inkom Visby Domkyrkoförsamling med ett remissyttrande där de framförde att de är en organisation som väl svarar mot stödgivningens mål och därmed bör vara berättigade till kulturstöd.

Med bakgrund av detta kom det politiska arbetsmötet överens om att föreslå en skärpning av formuleringen samt komplettering av demokrativillkoren enligt nedan:

Stöd ges inte till religiösa eller partipolitiska föreningar.

Stödmottagare ska tillse att ingen i verksamheten missgynnas eller kränks till följd av kön, könsöverskridande identitet, etnisk tillhörighet, politisk tillhörighet, religions- eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och/eller ålder. Möjlighet finns dock för främjande, dvs positiv särbehandling, av nationella minoriteter.

Politiska remissyttranden

Tiden för remissyttranden från politiken förlängdes till 2022-12-31 och yttranden inkom från V, Mp, C, M och Kd. Synpunkter lämnades från S under arbetsmötet 230113.

Sammanfattningsvis föreslogs följande förbättringar:

- Ökad tydlighet, t ex införa rubriknummer och språkliga förtydliganden.
- Tydlighet kring återrapportering och utvärdering.
- Redogörelse av hur bedömning görs.

I det reviderade förslaget till *regler för stöd på kultur- och fritidsområdet* har justeringar gjorts utifrån dessa synpunkter. Rutiner för återrapportering, utvärdering och återkoppling till politiken beskrivs i dokumentet *riktlinjer för stödgivning på kultur- och fritidsområdet* som beslutas av regionstyrelsen. Utifrån sistnämnda dokument kommer rutiner och bedömningsmallar att utformas under våren 2023.

Utöver dessa synpunkter fanns en del direkta frågor som besvarades under mötet och har lett fram till följande förtydliganden och ändringar i dokumentet:

- Ansökningstid för stöd till publika arrangemang förändras till "*stöd ges inte retroaktivt*".
- *Region Gotland* har tolkningsföreträde av reglerna (enligt delegationsordningen).
- Stödhanteringen följer gällande jävsregler för Region Gotland.
- Möjlighet ges att bevilja flerårigt verksamhetsstöd.

Bedömning

Förvaltningen gör bedömningen att föreslagen förändring kring religiösa och politiska föreningar följer lagar och rekommendationer. En mildare formulering skulle lägga mer ansvar på tjänstemännens uppföljningsarbete, något som det i dagsläget inte finns resurser till. Den nya formuleringen ("*stöd ges inte till religiösa eller partipolitiska föreningar*") innebär en tydlig gränsdragning för vad kultur- och fritidsavdelningens stödgivning ska omfatta.

Gällande politiska föreningar hanterar fritidsavdelningen i dagsläget utbetalningen av stöd till politiska ungdomspartier. Ansvar och regler för denna stödgivning ligger dock under regionstyrelseförvaltningen och påverkas inte av regler för stöd på kultur- och fritidsområdet.

Konsekvensen av denna förändring blir att exempelvis scout- och lägerverksamhet samt vissa kulturaktiviteter inom församlingar inte längre kan få stöd. Risken är att berörda aktörer då får svårt att bedriva denna verksamhet. Förvaltningen gör bedömningen att det berör 588 sammankomster och ca 330 medlemmar (2019), vilket ekonomiskt handlar om totalt 36 000 kr i aktivitetsstöd och 47 000 kr i distriktsstöd.

Dock kvarstår möjlighet att ge stöd till scoutverksamhet utan religiös huvudman, såsom exempelvis Visby Scoutkår. Förvaltningens bedömning är att om intresse finns för att bedriva exempelvis scoutverksamhet, så kan en sådan verksamhet bedrivas i annan föreningsdriven form frikopplat från religiöst samfund. Det är också möjligt att ge kulturorganisationer och fria professionella kulturskapare stöd för arrangemang som hålls i kyrkorum, så länge verksamheten inte innehåller konfessionella inslag.

Ett förtydligande av demokrativillkoren utifrån diskrimineringslagen bedöms vara nödvändigt. Förvaltningen noterar att rekommendationen är att regelverk ger möjlighet för undantag för nationella minoriteter, på grund av svårigheter i gränsdragningar samt med hänvisning till Minoritetslagen. Den föreslagna texten möter samtliga krav.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/ rättsligt perspektiv

Bedömningen är att förslaget tar hänsyn till de rättsliga regler som finns för området. Stödgivning på kulturområdet tillhör gruppundantagsförordningen för statsstöd. I förslaget har hänsyn tagits till kraven kring förordningen i utformningen av allmänna bestämmelser och bedömningskriterier. Dessa utgör även utgör en grund för arbetet mot välfärdsbedrägerier. Föreslagna kompletteringar ger en bättre koppling till demokrativillkor för bidrag till civilsamhället, diskrimineringslagen samt minoritetslagen.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att stödformerna innebär bättre förutsättningar för fler kulturaktörer att bidra till kulturlivet. Dock gäller detta ärende inte resurssättning av stödgivningen och förvaltningen begär därför i uppdrag att beskriva resurssättning och behov.

3. Barnperspektiv

Bedömningen är att förslaget ger goda förutsättningar för ett brett, varierat och kvalitativt kulturutbud för hela Gotland, vilket i sin tur ger förutsättningar för barns kulturupplevelser och eget skapande. Barnperspektivet säkerställs ytterligare genom prioriteringar samt i bedömningsförfarandet. Utbudet av aktiviteter som tidigare genomförts av religiös förening, bedöms kunna tillgodoses av andra föreningar alternativt finansieras på annat sätt.

4. Jämställdhetsperspektiv

Bedömningen är att regelverket ger förutsättningar för tydligare krav på och uppföljning av jämställdhetsperspektivet.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Bedömningen är att det geografiska perspektivet tillgodoses i de nya stödreglerna, från syfte och mål med stödgivningen till villkor och bedömningskriterier. Förtydligandet kring stöden för landsbygdernas lokaler skapar bättre förutsättningar för såväl geografisk spridning som prioriteringar för att säkerställa en infrastruktur för lokaler för kultur- och fritidsverksamhet över hela Gotland.

6. Klimat och miljöperspektiv

Bedömningen är att de nya stödreglerna ger förutsättningar för tydligare krav på och uppföljning av klimat- och miljöperspektivet.

Beslutsunderlag

Bilaga 1: Regler för stöd på kultur- och fritidsområdet daterad 2023-01-23

Tjänsteskrivelse regionstyrelseförvaltningen daterad 2022-10-25

Remissyttrande Miljöpartiet daterad 2022-12-27

Remissyttrande Vänsterpartiet daterad 2022-12-15

Remissyttrande Centerpartiet daterad 2022-12-28

Remissyttrande Kristdemokraterna daterad 2022-12-29

Remissyttrande Moderaterna daterad 2022-12-29

20 remissyttranden från civilsamhället daterade mellan 2022-12-07 och 2022-12-15

Regionstyrelseförvaltningen

Torsten Flemming
tf Regiondirektör